

Motion till riksdagen 2019/20:245

av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C)

En hållbar turist- och besöksnäring i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av konkurrenskraften inom turistnäringen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för företagare att anställa och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en genomlysning av besöksnäringens infrastruktur och transportbehov och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Landsbygderna är rika på naturresurser och på kunniga och företagsamma människor. Goda boendemiljöer och natur- och kulturvärden uppskattas både av svenskar och av besökare från andra länder. Genom det engagemang och den utvecklingskraft som finns på landsbygderna tillvaratas och skapas förutsättningar för tillväxt i hela Sverige. Centerpartiet arbetar för en utveckling av hållbara städer samtidigt som vi ser landsbygdernas möjligheter.

Turismen i Sverige omsatte 337 miljarder kronor år 2018. Det motsvarar en ökning på 6 procent jämfört med året innan i löpande priser eller en volymökning på motsvarande 4 procent. Det är en något lägre tillväxttakt jämfört med de tre senaste åren.

De svenska besökarnas konsumtion uppgick till 193 miljarder kronor vilket motsvarar en ökning med 5 procent jämfört med året innan medan de utländska besökarnas konsumtion ökade med 8 procent till sammanlagt 144 miljarder. Av turisternas totala konsumtionsutgifter på 337 miljarder stod utländska besökare för 43 procent. Denna andel har succesivt stigit under 2000-talet. År 2000 var andelen 27 procent.

Turismens förädlingsvärde uppgick 2018 till 108,5 miljarder kronor, motsvarande 3,3 procent av näringslivets sammanlagda förädlingsvärde eller 2,6 procent av svenska ekonomins totala förädlingsvärde. Under 2018 ökade turismens förädlingsvärde 3,1 procent, fasta priser, jämfört med 2017 medan näringslivets totala förädlingsvärde ökade med 2,6 procent. Sedan år 2000 har turismens förädlingsvärde ökat med 66 procent och näringslivet sammanlagda förädlingsvärde har under samma period ökat med 68 procent. I Sverige utgör turismen en betydande del av den samlade exporten. Andelen turism i relation till den totala exporten har under de senaste fem åren ökat från 4,9 procent (2013) till 6,4 procent (2018) och är en snabbt växande exportnäring i Sverige. Sedan år 2000 har Sveriges totala export av varor och tjänster haft en god utveckling och ökat med 113 procent i löpande priser. Under motsvarande period har turismens exportvärde ökat mer än dubbelt så mycket, total 255 procent. En viktig bidragande orsak till detta är gränshandeln mot Norge som har expanderat kraftigt under senare år och är en viktig beståndsdel för Sveriges växande turismexport. Antalet sysselsatta som ett resultat av turismkonsumtion i Sverige uppgick till drygt 172 000 under 2018, en ökning med knappt 2 procent jämfört med året innan. Under 2018 tillkom cirka 3 000 nya jobb inom turism och besöksnäring. Flest anställda finns inom hotell och restaurang. Sysselsättningen fortsätter att öka i linje med svensk ekonomi som helhet och omkring 3 000 nya jobb skapades inom turism och besöksnäring i Sverige under 2018. Över tid ökar dock sysselsättningen snabbare inom turism och besöksnäring. Sedan 2000 har sysselsättningen inom turismen ökat med 32 procent medan den totala sysselsättningen har ökat med 19 procent.

Det går bra för den svenska besöksnäringen. Den samlade konsumtionen från utländska besökare i Sverige, turismens exportvärde, uppgick år 2017 till 134 miljarder kronor, en ökning med 11,4 procent jämfört med året före. Sveriges totala export ökade under samma period med 7,0 procent. Turismens exportvärde har under perioden 2000 till 2017 ökat med 93 miljarder kronor eller närmare 230 procent i löpande priser. Av turisternas totala konsumtionsutgifter på 317 miljarder stod utländska besökare för 42 procent. Denna andel har successivt stigit under 2000-talet. År 2000 var andelen 27,1 procent. Antalet sysselsatta inom turismsektorn uppgick till 175 800 under 2017, en ökning med 6,4 procent jämfört med året innan. Under 2017 tillkom 10 600 nya jobb inom turismen (mätt som genomsnittligt antal anställda under året).

Sysselsättningstillväxten för svensk ekonomi som helhet låg under motsvarande period på 2,3 procent. Sedan 2000 har sysselsättningen inom turismen ökat med 34 procent medan den totala sysselsättningen under motsvarande period har ökat med 16 procent. En betydande del av turismens ökning har kommit efter 2010. Besöksnäringens tillväxt skapar arbetstillfällen både på landsbygden och i staden. Den fungerar dessutom som en inkörsport till arbetsmarknaden för unga och många nyanlända. Jämfört med våra nordiska grannar lägger Sverige betydligt mindre resurser på att marknadsföra landet som turistmål internationellt. Basanslaget behöver öka kraftigt för att komma upp i nivå med våra konkurrentländer.

Även om besöksnäringen växer så finns det ett antal flaskhalsar som gör att näringen inte kommer upp i sin fulla potential. En av förklaringarna som lyfts fram är matchningsproblemen. De kompetenser som branschens arbetsgivare efterfrågar finns inte bland de arbetssökande. För närvarande råder exempelvis akut brist på kockar. Det övergripande problemet är att det saknas utbildningsplatser med tillräcklig näringslivsförankring, som på yrkeshögskolenivån eller inom yrkesvux.

Det är hög tid att inse att det krävs långsiktiga investeringar i marknadsföring av Sverige och i relevanta utbildningar om den positiva besökstrenden ska fortgå. Annars kommer vi snart att börja förlora marknadsandelar i den hårda globala konkurrensen.

Turism- och besöksföretag skapar arbetstillfällen och gör det möjligt för människor att leva och verka i hela landet. För att svensk besöksnäring ska vara långsiktigt konkurrenskraftig behövs en ny översyn av konkurrenskraften inom besöksnäringen.

Besöksnäringen är en sysselsättningsmotor och skapar jobb över hela landet. Näringen kan bland annat sysselsätta nya svenskar, ungdomar och personer som saknar högre utbildning. Därför är det viktigt att identifiera och presentera incitament så att företag kan växa och anställa fler. Eftersom många av besöksnäringens företag är små eller medelstora är det viktigt att ge dem rätt förutsättningar att anställa. Att anställa en person är kostsamt för ett litet företag och ofta ett hinder för att anställa. Vi vill därför se en utredning som identifierar och presenterar incitament som förenklar för företag att växa och anställa inom turist- och besöksnäringen.

Besöksnäringens utveckling är beroende av att besökare kan ta sig till och från platser på ett effektivt sätt. Därför måste det finnas en god infrastruktur som skapar tillgång till transporter, transportförsörjning och fungerande transportmedel som flyg, tåg, buss och båt. För att tillgodose en god infrastruktur vill Centerpartiet att Trafikverket får i uppdrag att i samarbete med besöksnäringen undersöka förslag till relevanta infrastruktur- och transportsatsningar som matchar besöksnäringens behov.

Peter Helander (C)

Helena Lindahl (C)